

Sanhedrin (31b)

כִּי אָתָּא רַב דִּימִי אָמַר ר' יוֹחָנָן — **When Rav Dimi arrived in Babylonia, he said in the name of R' Yochanan:** הַתּוֹקֵף אֶת חֲבֵירוֹ בְּדִין — **If one harasses his fellow litigant in a matter of law,** אֶחָד אוֹמֵר נָדוֹן בְּאֵן — **and consequently, one party (the aggressive one) says: Let us litigate our case here,** before the local court, וְאֶחָד אוֹמֵר גָּלַךְ לְמַקּוֹם הַנוֹעֵד — **but the other one says: Let us go to the place of assembly** for litigation, where the aggressive one will be intimidated, כּוֹפִין אוֹתוֹ וְגָלַךְ לְמַקּוֹם הַנוֹעֵד — **we force [the aggressor] to go to the place of assembly.**

אָמַר לְפָנָיו ר' אֶלְעָזָר — **R' Elazar said before him:** רַבִּי מִי שֶׁנוֹשֵׂה בְּחֲבֵירוֹ מָנָה — **My teacher, if someone has a claim on his fellow for a maneh,** יוֹצִיא מָנָה עַל מָנָה — **shall he be forced to spend a maneh** in traveling expenses for the recovery of the maneh which he is owed? Certainly not! אֶלְא כּוֹפִין אוֹתוֹ וְדָן בְּעִירוֹ — **Rather, we force [the other litigant] to litigate in his own city.**

אָמַר רַב סַפְרָא (אֹמֵר רַבִּי יוֹחָנָן) — **Rav Safra said:** אֶחָד אוֹמֵר נָדוֹן בְּאֵן — **If two litigants were feuding in a matter of law,** וְאֶחָד אוֹמֵר גָּלַךְ לְמַקּוֹם הַנוֹעֵד — **and one says: Let us litigate our case here,** before the local court, כּוֹפִין אוֹתוֹ וְדָן בְּעִירוֹ — **while the other one says: Let us go to the place of assembly,** אֶלְא כּוֹפִין אוֹתוֹ וְדָן בְּעִירוֹ — **we force [the litigant] who had wished to have the case heard elsewhere to litigate in his own city.**

כּוֹפִין אוֹתוֹ וְגָלַךְ לְמַקּוֹם הַנוֹעֵד — **Ameimar said:** הַיְלִכְתָּא — **The halachah is:** אֶמְרֵי אַמֵּימַר — **We force [the party] that wants to litigate locally to go to the place of assembly** for litigation.

וְהָא אָמַר ר' אֶלְעָזָר — **But R' Eliezer has stated that** אֶמְרֵי אַמֵּימַר — **Rav Ashi said to Ameimar:** כּוֹפִין אוֹתוֹ וְדָן בְּעִירוֹ — **we force [the party] that wants to travel to the place of assembly to litigate in his own city! —?**

הֵנִי מֵיְלִי הֵיכָא דְקָאֵמַר לִיה לִיה לְמַלְוָה — **That (R' Eliezer's ruling) applies only to a case where the debtor tells the creditor that he wants to litigate elsewhere,** אֲבָל מַלְוָה — **but as for the creditor,** עָבַד לִיה לְאִישׁ — **if he demands that the debtor follow him to the place of assembly,** מַלְוָה — **a debtor is enslaved to the man who is his creditor.**

Bava Kamma (112b)

אֲבָל לֹא פְתַחוּ לִיה בְּדִינָא — **If, however, they had not opened the case,** מְצִי אָמַר לִיה — **[the defendant] may say to [the plaintiff],** אֲנָא לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל אֲזִילָנָא — **“I am going to the High Court!”**

Bava Kamma (46b)

אֲנָא לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל אֲזִילָנָא — **The one suffering from pain goes to a doctor** in search of the remedy! Similarly, one who is distressed by an outstanding claim must travel to make his claim.

כששניהם בעיר אחת

שלחן ערוך (חשן משפט יד, א) - שנים שנתעצמו בדין זה אומר נידון כאן וזה אומר נעלה לבית דין הגדול כופין אותו ודן בעירו... במה דברים אמורים בשאר הדינים שזה טוען וזה טוען [סמ"ע: כגון שותפין שתבע אחד להשני] או כשאמר המלוה נידון כאן והלוה אומר נלך לבית דין הגדול, אבל אם אמר המלוה נלך לבית דין הגדול כופין את הלוה ועולה עמו. וכן אם טען זה שהזיקו או גזלו ורצה הטוען לעלות כופין בית דין שבעירו את הנטען לעלות עמו.

תוספות (ב"ק קיב:)- בית הועד לאו היינו בית דין הגדול דבית הועד היינו מקום בית דין קבוע אבל יש בית דין הגדול ממנו בחכמה והילכתא אפילו לזה מצי למימר לבית דין הגדול קאזלינא, אבל לבית הועד לא מצי אמר אלא כופין אותו ודן בעירו.
רא"ש (סנהדרין לא:)- וי"ל דהתם כששניהם תובעין זה את זה.

רמ"א (יד, א) - ויש אומרים דבטענת נלך לבית דין הגדול אין חילוק בין תובע לנתבע וכל אחד יכול לכופו חבירו לילך עמו.

מרדכי (סנהדרין לא:)- כתב בספר אור זרוע כל היכא שיש בעיר מומחה ויודע דין תורה לאמיתו הרי זה דן בעירו בעל כרחו לא שנא תובע לא שנא נתבע לא מצי למימר נלך לבית הועד או לבית דין הגדול אלא דן בעירו מפני הרמאין שלא ידחו עצמן מן הדין, ותו דלית לן מקום הועד מקום קיבוץ חכמים שיתבייש מהן.
רמ"א (יד, א) - וכל זה מדינא אבל כבר נהגו בזמן הזה שכל זמן שיש בית דין בעיר אין אחד יכול לכופו חבירו שילך עמו לבית דין אחר כי אין לנו עכשיו בית דין הגדול או בית הועד ולכן לא יוכל לדחותו.
ערוך השלחן (יד, ב) - כיון שאין הסכם במדינה שבית דין זה הוא החשוב לכן אין לנו עסק בזמן הזה בדין הקודם אלא בכל מקום שיש ב"ד כופין בין להתובע בין להנתבע לדון בעירו וכן המנהג. [עי' דברי משפט ח"ו].

הרוצה לדון בעיר אחרת

כנסת הגדולה (כו, כו, בשם תומת ישרים, ומהרשד"ם ומהרי"ק) - אם הנתבע מסרב לידון באותה עיר בגלל שהוא רוצה לדון בעיר אחרת אין להגדירו כסרבן. [וכן עי' אורים (כו, יג) ונתיבות (כו, יג)].

מהרש"ם (ד, כד) - מקור כנסת הגדולה הוא ממהרשד"ם והוא קאי להסוברים דמצי טעין לבית דין הגדול אזילנא מה שאין כן בזמן הזה דקיימא לן כהרמ"א. [ועי' דיני בוררות עמ' שיב אם יוכל הנתבע לטעון קים לי כדעת ר"ת, וע"ש עוד בענין נתבע שרצא לידון בב"ד של חסידות שלהם רחוק מן העיר].

ערוך השלחן (כו, ה) - אם אין זה דרך דיחוי לפי הבנת הבית דין צריך לילך עמו לבית דין אחר.

כשאינם בעיר אחת

מהרי"ק (סימן א) - דבר פשוט שאין התובע יכול לכופו הנתבע שילך חוץ לעירו לדון עמו אלא התובע צריך לילך אחר הנתבע ואפילו היו יותר גדולים במקום התובע.

רמ"א (יד, א) - התובע צריך לילך אחר הנתבע אם הוא בעיר אחרת, אע"פ שבעיר התובע הב"ד יותר גדול.

לבוש - אין יכול לכופו לבא הנה לעירו מטעמא דפרישית דאם כן כל אחד יתן עינו בעשיר כו'.

ביאור הגר"א (יד, יח) - ב"ק מו: מאן דכאיב כו'.

אגרות משה (חושן משפט סי' ה) - לא שייך זה אלא בכל תובע ונתבע שליכא שום נידון קודם שאנו שומעין התביעה שלכן צריך התובע לבא למקום הנתבע שידעו שיש מה לידון ויביאוהו לפניהם לדון, אבל בדבר הידוע שיש נידון עוד קודם ששמעו טענות מהתובע כמו הכא באשה שנסעה מבעלה ובאה לכאן שהכל רואים שהבעל הוא תובע ממנה שהיא מורדת והיא נתבעת שצריכה להשיב שנמצא שאף שלא בא לבי אסיה יודע האסיה לא שייך סברא זו אלא יש לדון כדיון נתבע שצריך לילך לבית הועד כשרוצה התובע.

ערוך השלחן (יד, ג) - ולא תקשה לך למה לענין טענת בית דין הגדול ובית הועד יפה כחו של התובע דשאני התם דכיון שכבר נתברר להבית דין שבכאן שתביעתו תביעה הגונה ממילא יפה כחו של התובע כדכתיב עבד לזה לאיש מלוה, אבל כשהנתבע בעיר אחרת והבית דין של מקום התובע אינם יודעים כלל טענות הנתבע ואולי יש לו עדים או ראיה שתובעו בחנם אם כן איך נכופו את הנתבע לילך למקום התובע.